

Tillæg til Vore Kirkegårde bind 21 nr. 1

Foreningen for kirkegårdskultur

ÅRSMØDE

Foreningen for Kirkegårdskultur afholder sit ordinære årsmøde onsdag d. 13. juni og torsdag d. 14. juni 1962 på hotel „Nyborg Strand“ i Nyborg med følgende program:

Onsdag d. 13. juni.

Kl. 13,30: Forretningsudvalgsmøde.

Kl. 15,30: Bestyrelsesmøde.

Kl. 18,00: Middag.

Kl. 20,00: Foredrag.

Torsdag d. 14. juni.

Kl. 8,30: Morgenmad.

Kl. 9,30: Generalforsamling.

Dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Aflæggelse af beretning og virksomhedsplan.
3. Fremlæggelse af det reviderede regnskab.
4. Fremlæggelse af budget.
5. Beretning fra redaktøren.
6. Valg til redaktionsudvalget — på valg er:
provst *J. Exner*,
kirkegårdsinsp. *Jens Gravesen*.
7. Valg af fem bestyrelsesmedlemmer — på valg er:

domprovst *Carl Bay*,

stenhuggerm. *C. Hansen Glem*,
billedhugger *Gunn. Hammerich*,
stenhuggerm. *Leo Rosendal*,
kirkegårdsinspektør *Volmer Rud Nielsen*.

8. Valg af to revisorer og een revisorsuppleant.
9. Fastsættelse af stedet for næste årsmøde.
10. Eventuelt.

Efter generalforsamlingen bliver der diskussion om kirkegårdsproblemer, der forventes stillede af de fremmødte medlemmer.

Kl. 12,00: Frokost.

Kl. 13,30: Foredrag ved kirkegårdsinspektør *O. Raahauge-Askegaard*: „Kirkegårdsproblemer gennem 40 års virke“.

Efter foredraget diskussion.

Derefter afslutning på årsmødet.

Foreningen påtænker ikke i år at foretage nogen ekskursion til oplandets kirkegårde, men har efter henstilling fra foregående årsmøder beregnet tid til foredrag og diskussioner, og beder derfor medlemmerne om snarest at indsende forslag til de emner om kirkegårdsproblemer, som kunne ønskes behandlet på årsmødet. Foreningen skal derefter forsøge gennemført oplæg til en behandling, diskussion e.l. om emnet. Forslagene bedes sendt til sekretæren. Foreningens medlemmer kan under årsmødet bo på det landskendte kongreshotel „Nyborg Strand“. Vi har foreløbig fået reserveret et tilstrækkeligt antal enkeltværelser og dobbeltværelser til at dække et årsmøde af størrelse som de foregående. Vi regner med, at deltagerne ankommer til årsmødet sidst på eftermiddagen, onsdag den 13. juni, hvorefter der spises samlet middag. Om torsdagen spises der samlet morgenmad og frokost, og afrejse foretages sidst på eftermiddagen. Beløbet for overnatning og de anførte måltider er hotellets almindelige kongrespris.

Tilmeldelse med angivelse af personantal, reservering af enkelt- eller dobbeltværelser til nat-ten mellem d. 13. og 14. juni d. å. bedes sendt til: Foreningen for Kirkegårdskultur, Silkeborgvej 23, Horsens.

Marts 1962.

Carl Bay

/ *Volmer Rud Nielsen*

Nye medlemmer

A. Menighedsråd:

Nors menighedsråd, Nors.
Grenstens Menighedsråd, Stevnstrup, Jyll.
Kærum Pastorat, Torsøhuse, Assens.
Røgen-Sporup Menighedsråd, Røgen, Sporup.
Vester Hassing Menighedsråd, Vester Hassing.
Åbenrå Menighedsråd, Åbenrå.
Grevinge Menighedsråd, Grevinge, Odsherred.
Karlebo Menighedsråd, Auderød, Kokkedal.
Vejstrup Valgmenighed, Vejstrup.
Taarbæk Menighedsråd, Klampenborg.

C. Personlige:

Købmand Holger Gertsen, Vestergade 20,
Nørresundby.
Muremester Viktor Andersen, Vindingevej 28,
Roskilde.
Malermester Knud Sørensen, Marstrandsvej 2,
Aalborg.
Disponent Chr. Bagh-Nielsen, Kirketoftvej 8,
Bjerringbro.
Sognefoged Peter Møller, Nygade 12, Bjerring-
bro.
Husmoder Marie Lading Pedersen, Skibelunds-
vej 1 A, Bjerringbro.
Husmoder Valborg Petersen, Poppelvej 1,
Bjerringbro.
Kirkegårdsinspektør J. K. Liseberg, Vester-
gade 73, Rødby.
Graver Helmer G. Møller, Herfølge.
Kirkegårdsinspektør E. Larsen, Hesseløgade 1,
København.
Kirkegårdsinspektør Jens Jensen, Kirkegårds-
kontoret, Aalborg.
Kriminaloverbetjent N. G. Iversen, Egevang 3,
Vejle.
Gartner Jørgen Hansen, Søndermarken, Vejle.
Gartner Georg Pedersen, Søndermarksvej 44,
Vejle.
Bagermester Steen Andersen, Østergade 22,
Vejle.
Amtstuefuldmægtig Erik Mikkelsen, Øster-
gade 34, Vejle.
Overassistent Børge Wulff, Horsensvej 43,
Vejle.
Fuldmægtig Gustav Kjær, Aagade 60, Vejle.
Målerkontrollør Holg. Schmidt, Mindegade 20,
Vejle.

Kursus i kirkegårdsadministration

Kirkegårdsinspektørforeningen har haft den prisværdige idé at indbyde sine medlemmer til kursus i administration, der afholdes på Vilvorde i september 1962.

Prisen for et kursus på 6 dage bliver 260—

280 kr., heri indgår kost, logi og undervisning.

Der må regnes med mindst 6 timers skoletid daglig samt en del hjemmearbejde udenfor skoletiden.

Man kan kun håbe, at dette initiativ fra foreningens side må opnå et stort deltagerantal. Som tiden er i dag kræves der mere af en kirkegårdsleder end en dygtig gartnerisk baggrund, også den administrative uddannelse skal være i orden.

Landbrugslotteriet

har af sit overskud forhøjet bidraget til Foreningen for Kirkegårdskultur fra kr. 1.000,— til kr. 1.500,—. Vi takker.

Udnævnelse

Odense byråd har ansat havebrugskandidat, overgartner *Sigurd Jacobsen* ved Københavns begravelsesvæsen, som kirkegårdsinspektør i Odense fra 1. april 1962. Til lykke.

Fødselsdag

En sympatisk og dygtig kirkegårdsleder, kirkegårdsinspektør *P. J. Skovlund*, Søllerød Kirkegård, fylder 15/6 1962 70 år og må derefter forlade den kirkegård, som han har præget med sin personlighed gennem de sidste 25 år.

Andre møder

Kirkegårdsinspektørforeningen holder sit årsmøde i Helsingør i dagene 6.—8. september 1962.

Foreningen af private Kirkegårdsgartnere afholdt sin årlige generalforsamling den 28. februar.

Fra danske dagblade

⁷/₁₂ 1961 Roskilde Tidende: Skitseforslag til udvidelse af Hvalsø kgd. (havearkt. *M. Klint* og *K. Lund Sørensen*, Kbhvn.).

⁸/₁₂ Aalborg Amtstidende: Udvidelse af Astrup kgd. godkendt af kirkeminst. (ca. 13.000 kr.).

⁹/₁₂ Faaborg Folketidende: Der skal lignede 147.978 kr. til driften af Svendborg kgd.

¹²/₁₂ Vestkysten, Esbjerg: Nyt kapel opføres på Jerne kgd. (115.000 kr.). Omlægning af fællesurnegraven i Fourfeldt gravlund.

¹³/₁₂ Aarhus Amtstidende: Planer om skovliggende afdeling på del af Århus Vestre kgd.

- ¹³/₁₂ Frederiksborg Amts Avis. Detailprojekt til kapel og krematorium i Hillerød. (Arkt. *M. Brüel, G. Borenbusch* og *J. Selchau*).
- ¹⁴/₁₂ Horsens Folkeblad: Udvalg nedsat med henblik på udvidelse af Juelsminde kgd.
- ¹⁴/₁₂ Frederiksberg Bladet: Frbg. Begr. giver 45.436 kr. i overskud i 1960/61.
- ¹⁵/₁₂ Fyens Social-Demokrat: Broholm menighedsråd har købt 6000 m² jord til udv. af kgd.
- ¹⁶/₁₂ Herning Avis: Ny kgd. i Herning på Brændgaardens jorder (24 tdr. land), evt. krematorium på den nye kgd.
- ¹⁸/₁₂ Silkeborg Avis: Sognerådet i Vallensbæk ønsker den gl. kgd. udvidet, medens menighedsrådet ønsker ny kgd.
- ¹⁹/₁₂ Vendsyssel Tidende: Istandsættelse af læplantninger ved Løkken kgd.
- ²⁰/₁₂ Vestkysten, Varde: Krematorium i forbindelse med kapellet (arkt. *Ås*) på den nye kgd. i Varde.
- ²²/₁₂ Herning Avis: Kapel ved Fjølstervang kirke (arkt. *Skov, Århus*).
- ²²/₁₂ Mons Dagblad, Stege: Næstved kgd. på Præstøvej snart belagt så begravelser må henvises til Østre kgd.
- ²³/₁₂ Randers Dagblad: Dronningborg ønsker egen kgd. i stedet for at benytte Randers Østre kgd.
- ¹/₁ 1962 Fyns Social-Demokrat: Regulering af Ringe kgd.s nordlige del (10.000 kr.).
- ²/₁ Aarhus Amtstidende: Jord sikret til udv. af kgd. i Blegind-Hørning komm.
- ¹¹/₁ Dannevirke, Haderslev: I Nordborg-Havnbjergs byplan (prof. *P. Bredsdorff*) er afsat plads til kirke og kgd.
- ¹²/₁ Bagsværd Folkeblad: Byggetilladelse er givet til opførelse af kapel-kremt. på Gladsaxe kgd.
- ¹²/₁ Berlingske Aftenavis: Gentoftes kirkegårde koster 300.000 kr. om året.
- ²⁸/₁ Frederiksborg Amts Avis. Annisse kgd. skal udvides.
- ²⁸/₁ Vendsyssel Tidende, Hjørring: Ud. af Brønderslev kgd. er påbegyndt (havearkt. *Johannes Tholle; Brønderslev Entreprenørforetning A/S*).
- ¹²/₂ Aktuelt: Ribe ny kgd. skal udvides.
- ²³/₂ Berlingske Aftenavis: Søllerød komm. har afsat 530.000 til nyanlæg til idrætspl., kgd. og skove.
- ²³/₂ Frederiksborg Amts Avis: Kr. 800.000 er afsat til opførelse af kapel-krematorium i Hillerød.
- ²⁸/₂ Sjællands Posten, Holbæk: Kgd.inspt. *H. D. Ørsted* har udarbejdet et resposum vedrørende de to arealer til udvidelse af Nykøbing Sj. kgd.
- ⁶/₃ Aftenposten, Viborg: Opførelse af krematorium i Viborg bør ikke udsættes længere.
- ⁸/₃ Frederikshavns Avis: Det nye kgd.sareal i Sæby drænes (havearkt. *Johannes Tholle*).
- ⁹/₃ Aalborg Amtstidende: Udvidelse af Aars kgd. (havebrugskonsulent *Oksen*).
- ¹³/₃ Nordsjællands Venstreblad, Hillerød: Kirkegårdskapellet på Helsingør kgd. skal istandsættes.
- ¹³/₃ Sjællands Posten, Sorø: Nyt kapel i Slagelse hårdt tiltrængt (arkitekt *Tage Corfitsen* udarb. skitseforslag).
- ¹⁴/₃ Demokraten: Partiel byplan for Egå by omfattende bl. a. kgd.'s udvidelse.
- ¹⁵/₃ Horsens Folkeblad: Kr. 1.455.000 søges bevilget til nyt kapel med laboratorier for en patologisk-anatomisk afd. v. Vejle sygehus.
- ¹⁶/₃ Berlingske Aftenavis: Frederiksberg beholder sin grund til kgd. i Brøndbyernes komm.
- ²²/₃ Aalborg Stiftstidende: Aalborg vil bygge nyt krematorium. Ligbrændingsprocenten 48,3.
- ²²/₃ Fyens Stiftstidende: Regulering af Nyborg gl. kgd.
- ²³/₃ Aktuelt: Ny parkeringsplads ved Bramminge kgd. i forbindelse med kgd.s udvidelse.
- ²⁷/₃ Aarhus Stiftstidende: Nyt krematorium på Aarhus Vestre kgd.
- ²⁸/₃ Frit Folk, Fredericia: Forberedelse til krematorium i Fredericia.
- ²⁹/₃ Amts-Bladet, Holstebro: Dispositionsplanen for Holstebro regner med et areal på 7 hektar til en ny kgd.

Fra norske dagblade

- ²⁸/₁₁ 1961 Fjordabladet: Kjøp av 17 mål jord i Holvik til gravplass.
- ¹⁶/₁₂ Halden Arbeiderblad: Idd kgd. utvides med 2,5 mål.
- ¹⁸/₁₂ Sarpsborg Arbeiderblad: Utvidelsen av Hafslund kgd. kom på 20.600 kr. mer enn beregnet.
- ²⁸/₁₂ Sogn Folkeblad: Ny gravplass på Litle Dingemoen i Dale.
- ³⁰/₁₂ Rogalands Avis, Stavanger: Høye trær og legjerder tillates ikke på gravsteder på Hauge-sund gravlund.
- ⁵/₁ 1962 Tromsø: Fortsatt mange stygge kgd. i Tromsø uttaler fylkesgartner Auranaune.
- ¹¹/₁ Lokalposten, Oslo: Mottagelsesrommene på Østre Aker kgd. skal bli penere.
- ¹⁸/₁ Sarpsborg Arbeiderblad: Utvidelse av kgd. i Tune.
- ¹⁹/₁ Romsdal Folkeblad, Molde: Utvidelse av kgd. på Sunndalsøra.
- ¹⁹/₁ Aura Avis, Sunndalsøra: Utvidelse av Hov kgd. (7700 m²).

- ²⁰/₁ Rjukan Arbeiderblad: Nye gravfelter opparbeides på Rjukan kgd.
- ²²/₁ Romsdal Folkeblad, Molde: Vågøy gravstad i Fræna skal utvidast.
- ²³/₁ Sunnmørsposten: Kva med kgd. på Åheim?
- ²⁵/₁ Drammens Tidende, Buskeruds Blad: Omfattende utbedring av Snarum kgd.
- ²⁹/₁ Lindenes, Mandal: Utvidelse av kgd. i Spangereid.
- ³⁰/₁ Sogn Folkeblad: Utvidinga av Dale kgd. i Luster.
- ³/₂ Oppland Arbeiderblad, Gjøvik: Omfattende planer utarbeides for Haug kgd. (hagearkt. *Breland*).
- ³/₂ Oppland Arbeiderblad, Gjøvik: Omfattende Vang kgd. (hagearkt. T. *Breland*).
- ⁷/₂ Østlendingen, Elverum: Tilbud om kjøp av mer jord ved Hernes kirke.
- ¹⁷/₂ Glåmdalen: Eidskog kgd. utvides med 8 dekar.
- ²⁰/₂ Romsdalsposten: Ingen restaurering av Gullstein kirke før kgd. er fullført.
- ²⁴/₂ Oppland Arbeiderblad: Planerne for Hunn kgd. vedtatt (hagearkt. *Breland*).
- ²⁴/₂ Demokraten, Frederikstad: Onsey kgd. utvides (kr. 10.000).
- ²⁴/₂ Sarpen: Kgd.splan for Sarpsborg (bygartner O. *Skinnarmo*, Sarpsborg).
- ²⁸/₂ Gjengangeren, Horten: Har kirkegårdskonsulentent gjort helomvending i spørsmålet om kirkegårdsvedtektene i Horten.
- ²⁸/₂ Nordlands Framtid: Forandringer på kgd. i Sulitjelma.
- ²/₃ Akershus Arbeiderblad: Skedsmo kgd. skal nå gjøres penere (fylkesgartner J. *Saglie*).
- ⁷/₃ Nordlands Framtid, Bodø: Skjerstad kgd. må utvides.
- ⁹/₃ Sunnmørsposten: Dalsfjord kgd. skal vølast og utvides.
- ⁹/₃ Vestlandsnytt, Fosnavåg: Vigsling av det nye gravfeltet på Flusund kyrkjegard.
- ⁹/₃ Fremover Narvik: To nye kgd. planlagt for Tysford.
- ¹⁴/₃ Varden, Skien: Bø nye kgd. skal bli en vaker park.
- ²¹/₃ Christianssands Tidende: Oddernes kgd. er direkte lovstridig.
- ²²/₃ Brønnøysunds Avis: Sterk interesse for kgd.sanlegg på Terråk.
- ²²/₃ Aftenposten, Oslo: Idékonkurransé om gravlund på Alfaset.
- ²⁴/₃ Glåmdalen: Utvidelsen av Eidskog kgd. godkjent.

Fra svenske dagblade

- ¹³/₁₂ Sydsvenska Dagbladet: Kyrkogårdsforestændere fd. *Hilding Claesson* och kyrkogårds-

trädgårdsmestare A. *Persson* hedrade av kyrkofullmäktige.

- ²²/₁₂ Sydsvenska Dagbladet: Malmø västra stadsdelar får kyrkogård i Limhamn, og med kapellkrematorium efter nya principer v. arkt. *Thorsten Roos* og *Bror Thornberg*.

Fra tidsskrifterne

Der Naturstein nr. 1: Grabmalgestaltung X.

Deutsche Friedhofskultur nr. 12: Neue Ehrenstätte in Rummenohl/Westf. Der Friedhof in Handschuhsheim bei Heidelberg. Hanglagen auf Friedhöfen. Ausstellung zeitgemässer Grabmäler in Wien. Eine neue Hochkreuzanlage im Friedhof zu Bensberg. Der Friedhofsverwalter nach Totensonntag. Soldatenfriedhöfe am Niederrhein. — Nr. 1: Gestaltung von Grabfeldern. Farne-Schönheit für Grab und Friedhof. Schöne Wasserschöpfstellen auf dem Waldfriedhof Kupferberg in Heidenoldendorf bei Detmold. Gräser und Grasmischnungen. Und noch einmal Grabsteine. Nach den Totengedenktagen. Grundlagen für die Berechnung des Flächenbedarfs bei Neuanlage und Erweiterung von Friedhöfen. Erlöschen der Nutzungsrechte bei Schliessung des Friedhofs. Schadensersatzpflicht — wenn eine Überwachung der Grabmal — Standfestigkeit nicht erfolgt. Kleinbagger für die Grabbereitung. — Nr. 2: Friedhofswettbewerb: Wald- und Parkfriedhof Alt-lünen/Lünen/Westf. Erfahrungen und Richtlinien zum Unterhaltungsaufwand für kleinere Gemeindefriedhöfe. Wegweiser der Grabmalgestaltung. Heidegrabstätten und ihre Bepflanzung. Verbot von Steingrabmalen? — Nr. 3: Aschaffenburg und seine Friedhofskultur. Grabgestaltung auf neuen Wegen. Ein Bergfriedhof für Königswinter. Friedhofsgestaltung — kraftvoll im Ausdruck — Ein- und Unterordnung in die Landschaft. Pflanzenkrankheiten und ihre Bekämpfung.

Deutsche Gartenarchitektur nr. 4: Chemische Unkrautbekämpfung in Gehölzgruppen und auf Rasenflächen.

Friedhof + Denkmal nr. 1: Symbol und Grabzeichen. Das Mustergrabfeld der IGA 1961 in Erfurt. Für aufrechte Grabzeichen ist das Hochformat am Besten.

Garten und Landschaft nr. 2: Rasenanlage und -pflege.

Gartner-Tidende nr. 1: Nyårssamtale med kirkegårdsinspektør O. *Raahauge-Askegaard*.

Gartner Yrket nr. 12: Vindere i konkurrensen om Alfaset kirkegård, Oslo.

Ignis nr. 12: Skyddsrummet som blev Engelbrekts församlings kolumbarium. Stockholm har fått sin minneslund. Unik glasskulptur i Hälsingborgs krematorium. Upplåtande av krematorium. Tävling om gravvårdar (Malmö). Beständiga urnor kan skapa problem. Nr. 1, 1962: Kapellkrematorium i Limhamn av ny typ. Musiken vid jordfästningsakten. Förslag till om- och tillbyggnad av Sundsvalls krematorium. Råckstakrematoriet kostar 1,5 milj. mera än beräknat. Nr. 2: Eko från det förgångna. Att Sörja (föredrag vid Sigtuna-konferensen). Uppsala får krematorium och ny kyrkogård. Eldbegängelsefrågan kommer upp på Vatikan-konciliet? - Nr. 3: Om kriget kommer. Bristande begravningsberedskap. Svenska Eldbegängelseföreningen 80 år.

Kriegsgräberfürsorge nr. 8: 26 Soldatenfriedhöfe im Entstehen. Nr. 1, 1962: Soldatenfriedhöfe Solers und Andilly werden 1962 eingeweiht. Soldatengräber.

Kunst und Stein nr. 1: Gedenksteine aus Aegypten. Christliche Grabinschriften. Jüdische Volkskunst. Nr. 2: Fragen der Friedhof- und Grabmalgestaltung.

Landsbygraveren nr. 12: Vejledning til aflønning af Landsbygravere. Nr. 1, 1962: Cirkulære ang. regulering af honorarer. En snak om vore kirkegårde (havearkt. *Johannes Tholle*). Nr. 2: Formandsmøde. Nr. 3: Takster for renholdelse og grandækning.

Norsk Hagetidend nr. 1: Idekongurransen om utformningen av en gravlund på Tjensvoll i Stavanger.

Menighedsrådenes Blad nr. 1: Forhøjelse af honorar til kirkefunktionærer. Nr. 2: Den kirkelige lignings uensartethed.

Steinmetz und Steinbildhauer nr. 1: Asymmetrische Schriftaufteilung. Das Wort auf dem Grabmal als Sinndeutung des Todes. Nr. 2: Fortsættelse af foregående.

Stenhuggertidende nr. 1: „Vore Kirkegårde“. Dom i sagen vedr.: At sælge gravstene ved dørene. Gravsten begravede 12 årig pige. Nr. 2: Hvordan kan det gøres (urnegravsteder)?

Trädgårdsnytt nr. 5: Hangö nya kyrkogård.
Våra Vägar och Byggen nr. 1: Kapell och krematorieanläggning i Lund.

Viola nr. 12: Danska kyrkogårdsproblem.

Vor Viden nr. 6: Faraos Gravskib.

Fra det faglige bogmarked

Fritz Stopp: Unsere Misteln. 76 sider, 59 billeder. A. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt. 1961. DM. 3,75.

Denne lille bog om misteltenen (*Viscum album*) af meget speciel karakter er vel nærmest forbeholdt botanikere og plantesamlere, der vil søge nærmere oplysning om denne plante og dens særpræg.

Bogen giver en meget omhyggelig gennemgang af misteltenens historie, botanik, anvisning på dyrkning, samt oplysninger om dens forbindelse til mytologien og folkløren.

En udmærket bøg for den, der interesserer sig for denne mærkelige snylter.

Jørgen Jørgensen.

Foreningen af kirkegårdsinspektører, gravere og gartnere ved kirkegårde i Danmark har udsendt sit årsskrift, som sædvanlig en sober tryksag, der samtidig er jubilæumsskrift for årene fra 1921 til 1961.

Generalforsamlingen på Hindsgavl slot i september 1961 bliver meget minutøst gennemgået. Desuden er der et meget interessant tilbageblik fra foreningens spæde begyndelse indtil i dag, skrevet med kyndig hånd af foreningens formand, kirkegårdsinspektør *O. Raahauge-Askegaard*.

Kataloger er modtaget fra *J. E. Ohlsens Enke's* frøhandel og *L. Dæhnfeldts* frøhandel med hele deres righoldige sortiment af frø, kemikalier og redskaber.

P. Shephard og **Erik Kühn:** Grüne Architektur. Neue Gärten aus neun Ländern. 21×27 cm, 140 s. og 270 ill. Ullstein, Berlin 1959. DM. 41,80.

Dette er en tysk udgave af den på engelsk tidligere udsendte *Modern Gardens*, som er udkommet i flere oplag. Den tyske bearbejdelse af teksten er udført af professor *Erik Kühn*. Der bringes eksempler bl. a. fra Danmark og Sverige og der behandles både offentlige og private haver og anlæg. Teksten er delvis samlet på mat papir i den første del af bogen, mens illustrationerne er samlet enkeltvis eller parvis på kunsttrykpapir og godt gengivet. At der genfindes adskillige kendte motiver gør den ikke ringere, og hovedvægten er lagt på de moderne motiver, selvom også ældre kigger frem. Og bogen er let at anbefale til studium.

Hans Meyer: Der Traum vom Garten am Heim. 142 sider, 2 haveplaner, 143 tegninger og 26 fotografier. Eugen Ulmers Verlag, Stuttgart 1962. DM. 15,80.

Ulmers forlag, der har specialiseret sig i fagbøger om landbrug, gartneri og naturvidenskab, har udsendt denne bog „for haveelskere, men også fagfolk kan ha' glæde af at læse den,“ et postulat, der meget tit skuffer, men i dette tilfælde har det dog sin berettigelse, idet både amatører og fagfolk kan læse og hente nytte af den.

Bogen er i et nydeligt udstyr, fra regnet den lidt farvestrålende forside, med godt tryk og udmærkede stregtegninger visende haver og detaljer af samme.

Det mærkes hele bogen igennem, at forfatteren (havearkitekt) er helt og fuldt inde i sit stof, samtidig forstår han gennem sin fremstilling at gøre stoffet levende. Navnlig i kapitlet: Havearkitektur er rumkunst.

Han gennemgår havens opbygning lige fra valget af grund gennem alle dens faser, til haven ligger færdig. Alle de tekniske detaljer, der kan opstå kommer han ind på i en række små kapitler, alle fulgt op med instruktive tegninger, for til slut at ende med en meget omhyggelig gennemgang af plantematerialet.

Som helhed fremtræder bogen som en udmærket lille håndbog — begrænset i sin udrykning af emnerne — af sit ringe sideantal.

Dog skæmmes helhedsindtrykket af nogle af de fotografiske billeder, navnlig et billede visende en havedetalje med en „eventyrbrønd“. Men det morsomme er, at billedet sikkert ikke dækker forfatterens eget syn på skulptur, for han siger andet steds i bogen: „Kunstnerisk værdi i en have har nu engang kun en skulptur, udført af en kunstner i eet enkelt eksemplar, skulpturen må enten sige ejeren noget eller udtrykke noget om ejeren, så fortjener den også en fremragende plads i haven, og jeg har indtil nu kun set få sådanne haver.“

Alt i alt må bogen betegnes som en god forøgelse af faglitteraturen.

Jørgen Jørgensen.

John Ormsbee Simonds: Landscape Architecture. The Shaping of Man's natural Environment. 4°, 244 s., F. W. Dodge Corporation, New York 1961. \$ 12,75.

Forfatteren til dette betydelige værk om havekunstens teori i videste forstand har grad fra flere amerikanske universiteter og har berejst fjerne dele af verden, hvad bogen bærer tydelige vidnesbyrd om; i firmafællesskab med andre havearkitekter har han løst betydelige opgaver af landskabelig art. I bogen går han grundigt frem og analyserer med præcision og et sikkert overblik, — han forstår at anskueliggøre tingene i forhold til hinan-

den og i relation til menneskene og hævder, at det moderne menneskes neuroser stammer fra den kløft der er mellem de omgivelser, man ønsker sig, og dem som planlæggerne skaffer en. Eksemplerne i bogen er mangesidige, — i tid spænder de fra lysår i stjernetåger og gamle *Leonardo da Vinci* til *Frank Lloyd Wright* og de nyeste atomsprængninger og mikrofotografier af strukturen i en knogle. Stregtegninger og fotogengivelser vrirler det med ligesom der er mange signaturer, og i marginen citeres et væld af fremragende filosoffer, arkitekter og andre. Der er med flid søgt at finde ind til det fundamentale i stort og småt og det sker ofte med held og til forbløffelse for læseren. Alting hænger sammen, — intet menneskeligt er os uvedkommende, — landskabernes forskellige natur, kulturens vekslede udtryksformer, trafikken til lands, til vands eller i luften, — lysmangelen i New Yorks skaktdybe gårde og gader eller Japans stenmotiver eller *Sct. Michel* i Atlanterhavet. Fra Europa bringes bl. a. en del skitser, der viser kirkernes placering i byplanerne.

Forfatteren siger beskedent, at han ikke regner med, at de der læser denne bog derefter vil være færdige havearkitekter, men han venter dog, at læserne vil kunne få større kundskaber og en skarpere opfattelse af, hvad der omgiver ham, og at dette må kunne give sikrere arbejde og bedre resultater, — og idet vi anbefaler bogen på det bedste som en fundamental bog med en god mission, vil vi gøre disse ønsker til vore.

Für Gärtner und Gartenfreunde. Herbst 1961, folder 42 s., Eug. Ulmer, Stuttgart.

En nyttig vejleder i udenlandsk faglitteratur på tysk.

Commonwealth War Graves Commission: Forty-second Annual Report. 8°, 100 s. Her Majesty's Stationary Office, London 1961. 6 sh.

Denne årsrapport fra den britiske krigsgravskommission er avsluttet pr. 31. marts 1961. Den rummer foruden samlede oversigter, derunder bl. a. s. 18-21 et parti om den gartneriske side af gravplejen (Horticulture), også skildringer af soldatergravenes tilstande i de enkelte lande, hvoraf det fremgår, at de fleste soldatergrave i Danmark var blevet inspiceret i 1960, og der var blevet holdt et møde med danske kontaktmænd 1.-6. 1960. Godt en snes fotografiske gengivelser supplerer teksten.

Resolutioner m. m.

Kirkeministeriets skriv. af 23/7 59 (til stiftsøvrigheden over Roskilde stift) om, hvorvidt

der i et nærmere angivet tilfælde kunne ydes en kirkebetjening særskilt honorar for medvirken ved begravelse af en person, som i en årrække havde haft ophold i sognet, men som var tilmeldt folkeregistret i et andet sogn.

I et senest med stiftsøvrighedens erklæring af 3. juni 1959 hertil indsendt andragende har sognepræst N.N. med henvisning til bestemmelsen i § 26 i lov af 7. juni 1958 om folkekirkens lønningsvæsen m. v. forespurgt, om der kan ydes kirkebetjeningen et særligt honorar for medvirken ved begravelsen af en mand, der ved sin død havde ophold på et i sognet værende sygehjem, men som var tilmeldt folkeregistret i et andet sogn.

Af de til brug for sagen indhentede oplysninger fremgår, at afdøde havde opholdt sig på det pågældende sygehjem fra januar 1953 til sin død i december 1958, samt at han i dette tidsrum ikke opretholdt selvstændig bolig andetsteds.

I anledning heraf skal man meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, at ministeriet under hensyntagen til, at den pågældende havde opholdt sig næsten 7 år i sognet uden at have opretholdt bolig andetsteds, må finde, at kirkebetjeningen er uberettiget til at kræve honorar for medvirken ved den pågældendes begravelse.

Kirkeministeriets skriv. af 17/8 59 (til biskopen over Ribe stift) om, at **begravelser ikke kan foretages på 1. juledag, 1. påskedag og 1. pinsedag.**

Med Deres Højærværdigheds erklæring af 19. juni 1959 har ministeriet fra residerende kapellan N.N. modtaget indberetning om, at han har forrettet en begravelse på 1. pinsedag, den 17. maj 1959, idet det for ham var oplyst, at den afdødes eneste søn, der er bosat i det nordlige Sverige, kun på denne dag ville være i stand til at overvære begravelsen.

I anledning heraf skal man meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, at den omhandlede begravelse ikke burde have været foretaget på en 1. pinsedag, jfr. § 8 i lov nr. 100 af 19. april 1907 om forskellige forhold vedrørende begravelser samt ministeriets skrivelse af 4. august 1933 (O.R. 1933, s. 150) hvorefter begravelser ikke kan foretages på de tre førstehelligdage.

Kirkeministeriets skriv. af 26/8 59 (til N.N.) ang. **anvendelse af plastikindsats i kister.**

I anledning af Deres til sundhedsstyrelsen indsendte, af samme hertil fremsendte andragende angående anvendelse af plastikindsats som den på det hoslagt tilbagefølgende foto-

grafi viste ved begravelse og ligbrænding samt til erstatning for zinkindlæg i kister ved transport af lig skal man efter stedfunden brevveksling med justitsministeriet samt efter på ny at have forelagt sagen for sundhedsstyrelsen meddele, at nærværende ministerium i overensstemmelse med det af justitsministeriet og sundhedsstyrelsen udtalte intet finder at erindre imod anvendelsen af plastikindsats ved ligbrænding, men at man efter det af sundhedsstyrelsen indtagne standpunkt i hvert fald ikke på indeværende tidspunkt kan godkende plastikindsatses anvendelse ved kistebegravelser eller som erstatning for zinkindlæg i kister til transport.

Kirkeministeriets skriv. af 25/9 59 (til stiftsøvrigheden over Haderslev stift) ang. **begrænsning i en legatfundats af fristen for et gravstedes opretholdelse.**

I et med stiftsøvrighedens skrivelse af 18. september 1959 hertil indsendt andragende har landsretssagfører Andr. Matzen, Åbenrå, anholdt om stadfæstelse af en fundats for „Kaptajn Hieronimus Ipland og hustrus legat“, hvis renter forlods skal anvendes til vedligeholdelse og fornyelse af to nærmere angivne gravsteder på Åbenrå kirkegård og i øvrigt — for så vidt der bliver et overskud — til understøttelse af trængende gamle søfolk og/eller deres enker.

I anledning heraf skal man meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, at ministeriet må finde, at de kirkelige myndigheder kun under ganske særlige omstændigheder bør medvirke til oprettelse af legater, hvis hovedformål er at sikre et eller flere gravsteders opretholdelse for steds — idet sådanne gravsteder i det lange løb må antages at blive til byrde for vedkommende kirkegård — og at det derfor må være en forudsætning for, at fundatsen stadfæstes gennem kirkeministeriet, at der i fundatsen fastsættes en bestemt frist, ikke over 100 år, for de pågældende gravsteders opretholdelse og vedligeholdelse for legatets regning.

Kirkeministeriets skriv. af 6/10 59 (til biskopen over Århus stift) om, **hvorvidt en kordegn på grundlag af oplysningerne i en dødsattest kan give meddelelse til afdødes pårørende om afdødes sygdom og dødsårsagen m. v.**

I en med Deres Højærværdigheds erklæring af 16. december 1958 hertil indsendt skrivelse har kordegnen ved fødselsanstalten i Jylland forespurgt, om en kordegn til de pårørende må give oplysning om en afdøds sygdom og dødsårsag på grundlag af en medico-legal

dødsattest eller en almindelig dødsattest, samt om den medico-legale dødsattest skal udleveres i lukket kuvert til den, der drager omsorg for begravelsen.

(fortsættes)

Kirkegårdsinspektør.

Med tiltrædelse snarest muligt er en honorarlønnet stilling som kirkegårdsinspektør ved Gentofte Kommune ledig.

Honoraret er for tiden 21.000 kr. årlig samt tantieme, som skønsmæssigt vil udgøre 12—13.000 kr. årlig.

Ansøgere, som må være havebrugskandidater eller have dermed ligestillet uddannelse, bedes rette henvendelse til

GENTOFTE KOMMUNES ØKONOMISKE
FORVALTNING

Rådhuset, Charlottenlund,
senest den 15. maj 1962.

J. Exner

Den danske kirkegård og dens problemer

udgivet af

Foreningen for Kirkegårdskultur

92 sider. Rigt illustreret

Kr. 14,—

Kan rekvireres fra

Foreningen for Kirkegårdskultur

Silkeborgvej 23 — Horsens

Postgiro 119 15

Langeskov Planteskole

Telf. Langeskov 100

Alt i planter til kirkegårde

Spec.: Hækthuja

Penicillinmuld

er et muldrigt og formuldningsfremmende gødnings- og jordforbedringsmiddel med passende mængder plantenæring og mikronæring, fri for plantesygdomme, skadedyr og ukrudt. Giver planterne en kraftig rodudvikling og skuddannelse samt rigere blomstring.

Siden fremkomsten for 10 år siden er Penicillinmuld anvendt regelmæssigt på kirkegårde og i mange andre offentlige haver. Forbruget er stadig stigende på disse områder. — Penicillinmuld leveres i sække à 25 og 50 kg samt tonsvis i løsvægt.

Brochure tilsendes gerne.

Fås hos alle de førende firmaer.

Wm. Christensen Hovedvejen 116 . Glostrup . Telefon 96 16 90

I Sverige: WEIBULLS HUMICILLIN